

NWO-bijdrage voor het dwarsdoorsnijdende thema Sociale Infrastructuur Agenda (SIA) voor 2014-2015

Inleiding

In samenhang met, en ondersteunend aan, de economische topsectoren heeft NWO de Sociale Infrastructuur Agenda (SIA) opgezet. De agenda richt zich op het in samenhang onderzoeken van sociaal-maatschappelijke systemen. Wil Nederland met succes de economische, technologische en maatschappelijke uitdagingen aangaan waar de topsectoren zich op richten, dan zijn er tevens impulsen nodig op het terrein van een aantal cruciale maatschappelijke systemen.

NWO heeft binnen de Sociale Infrastructuur Agenda zes roadmaps ontwikkeld:

- Human Capital
- Slimme Sturing
- Sociale Zekerheid
- Duurzaamheid
- Veiligheid
- Maatschappelijk Verantwoord Innoveren.

Binnen deze zes roadmaps worden in samenwerking met verschillende topsectoren, universiteiten, bedrijfsleven en publieke en maatschappelijke partijen een aantal onderzoeksprogramma's opgezet. In de periode 2012-2013 heeft NWO voor de roadmaps Human Capital, Sociale Zekerheid en Maatschappelijk Verantwoord Innoveren reeds onderzoeksprogramma's uitgevoerd en in de periode 2014-2015 zullen wederom een aantal programma's van start gaan.

Innovatiecontract

De Sociale Infrastructuur Agenda is als dwarsdoorsnijdend thema onderdeel van het innovatiecontract. NWO heeft een agenda opgesteld die direct aansluit bij vraagstukken die in innovatiecontracten van diverse topsectoren naar voren komen en die deze sectoren ondersteunen.

Om welvaart en welzijn in Nederland op lange termijn veilig te stellen, moet ons land blijven bouwen aan een kenniseconomie die zich kan meten met de wereldtop. Het kabinet heeft negen topsectoren in het leven geroepen, waarbinnen bedrijven, organisaties, kennisinstellingen en de overheid de krachten bundelen om de Nederlandse economie gericht te versterken. Investerings op het terrein van Agri&Food, Chemie, Creatieve Industrie, Energie, High Tech Systemen en Materialen, Life sciences & Health, Logistiek, Tuinbouw en uitgangsmaterialen, en Water zijn echter niet voldoende om Nederland een concurrerende economie te laten zijn. De Nederlandse maatschappij ondergaat namelijk een reeks ingrijpende en op elkaar inwerkende veranderingen, die vragen om een vernieuwende aanpak:

- de arbeidsmarkt transformeert door vergrijzing, migratie en bevolkingskrimp
- verdergaande globalisering, informatisering en technologisering veranderen verhoudingen tussen mensen
- het vertrouwen in nationale en internationale instituties fluctueert
- de arrangementen van de verzorgingsstaat rond ouderdom, werkloosheid en ziekte zijn niet langer houdbaar
- natuurlijke hulpbronnen worden schaarser en de noodzaak tot duurzaam produceren neemt toe
- er is sprake van afnemende gevoelens van veiligheid en sociale cohesie.

De overkoepelende missie van de topsectoren heeft een grotere kans van slagen wanneer onderliggende maatschappelijke vraagstukken effectief aangepakt worden. Die aanpak begint met kennis. Hoogwaardig wetenschappelijk onderzoek is nodig en dient gecombineerd te worden met aanwezige praktijkkennis.

De Sociale Infrastructuur Agenda adresseert prangende vragen op het terrein van human capital, sociale zekerheid, slimme sturing, duurzaamheid, veiligheid en maatschappelijk verantwoord innoveren. Het onderzoeken van deze complexe maatschappelijke systemen gebeurt vanuit meerdere perspectieven en wetenschapsdisciplines. Op die manier levert de SIA een bijdrage aan de oplossing van maatschappelijke opgaven die voor alle individuele topsectoren relevant zijn. De SIA stimuleert publieke en private partijen om zich in samenwerking met wetenschappers in te zetten voor welzijn én welvaart van de Nederlandse samenleving.

Aanpak en totstandkoming NWO-bijdrage

De Sociale Infrastructuur Agenda sluit aan bij vraagstukken die in innovatiecontracten van diverse topsectoren naar voren komen. Bij het opstellen van nieuwe onderzoeksprogramma's betreft NWO TKI's voor inhoudelijke vraagsturing. Bij de roadmap Human Capital zijn bijvoorbeeld de topsectoren Creatieve Industrie en HTSM betrokken bij de vormgeving en uitvoering van het programma. Bij Maatschappelijk Verantwoord Innoveren worden samen met diverse TKI's topsector-specifieke vragen geïdentificeerd. Naast TKI's betreft NWO ook bedrijven en maatschappelijke partners bij het vormgeven van programma's. Binnen de roadmap Duurzaamheid werkt NWO bijvoorbeeld samen met De Groene Zaak, een ondernemersplatform van op duurzaamheid vooruitstrevende bedrijven, en Het Groene Brein, een netwerk van wetenschappers gericht op duurzaamheid en business, en de Ministeries van Infrastructuur & Milieu en Economische Zaken; bij het programma Slimme Sturing werkt NWO samen met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Kenmerkend aan onderzoeksprogramma's binnen de Sociale Infrastructuur Agenda is dat een groep topwetenschappers binnen een onderzoeksproject samenwerkt met een bedrijf of organisatie om een voor beide partijen relevante kennisvraag te onderzoeken. Uiteindelijke doel is om de inzichten uit het onderzoek daadwerkelijk toe te passen in de dagelijkse praktijk van de organisatie.

Voorgestelde activiteiten 2014-2015

Voor de periode 2014-2015 zijn binnen de zes roadmaps van de Sociale Infrastructuur Agenda een aantal onderzoeksprogramma's ontwikkeld. NWO draagt in totaal M€ 15,05 bij aan de Sociale Infrastructuur Agenda. Bij de Sociale Infrastructuur Agenda zijn de volgende onderdelen van NWO betrokken: Maatschappij- en Gedragswetenschappen, Geesteswetenschappen, Exacte Wetenschappen, Technologiestichting STW, ZonMW, WOTRO Science for Global Development, en het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO).

Publiek-private samenwerking

- **Human Capital 21^e -eeuwse vaardigheden**

Binnen de roadmap Human Capital van de Sociale Infrastructuur Agenda en de Human Capital Agenda van de Creatieve Industrie is er een gedeelde aandacht voor de cruciale rol van het onderwijs in het creëren van voldoende en hoogwaardig menselijk kapitaal. Een belangrijk vraagstuk hierbij betreft het beter laten aansluiten van het onderwijs op de arbeidsmarkt. In de NWO-bijdrage 2012-2013 heeft NWO een onderzoeksprogramma opgezet dat met name gericht was op de arbeidsmarktcomponent van het vraagstuk en het optimaal inzetten van human capital in bedrijven. Voor een nieuw onderzoeksprogramma in de NWO-bijdrage 2014-2015 wordt de focus meer gelegd op de onderwijskant van dit vraagstuk. NWO werkt hiervoor samen met het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO).

De minimale beoogde omvang van dit programma is M€ 1,5, waarbij de beoogde bijdrage van MaGW M€ 1 en van NRO M€ 0,5 bedraagt. Dit bedrag zal niet meetellen in de NWO-bijdrage 2014-2015 van de Sociale Infrastructuur Agenda, maar bij de NWO-bijdrage 2014-2015 van de Topsector Creatieve Industrie. Het eerste programma voor Human Capital in de NWO-bijdrage 2012-2013 zal in 2014 worden toegekend. NWO heeft dit onderzoeksprogramma opgezet samen met TNO, Syntens, het Ministerie van Economische Zaken en de topsectoren HTSM en Creatieve Industrie.

Bij de roadmap Human Capital zijn er aanknopingspunten bij de Societal Challenge Inclusive, Innovative and Reflective Societies van Horizon 2020.

- **Slimme Sturing**

Binnen de roadmap Slimme Sturing heeft NWO een nieuw programma ontwikkeld in samenwerking met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het programma richt zich op het slimmer en effectiever maken van sturingsmechanismen. Het concurrentievermogen van de Nederlandse economie en onze kwaliteit van leven berusten voor een belangrijk deel op de innovatiekracht van onze sociale infrastructuur. Cruciaal hierbij is de sturing van economische en maatschappelijke processen. De vormgeving van die sturing, of de 'governance', maakt effectief gezamenlijk handelen mogelijk voor individuen, groepen en organisaties. Maar gangbare methoden van governance lijken niet toegesneden op de huidige structuur en uitdagingen van de Nederlandse economie en samenleving.

Slimme sturing lijkt vooral te vinden in nieuwe vormen en vooral ook combinaties van de klassieke governance via markten, overheidsgezag, netwerken en gemeenschappen. Er is behoefte aan nieuwe instituties in de ruimte tussen markt, civil society en overheid. Onze kennis daarover is beperkt. Er is weliswaar kennis over de afzonderlijke governance-modellen, maar veel minder over de combinatie hiervan in nieuwe, hybride vormen. Bij innovaties in maatschappelijke systemen is het in zekere zin experimenteren zonder kompas: welke effectieve, slimme vormen van governance daarbij ingezet kunnen worden, is bij gebrek aan voldoende kennis nog onzeker.

De volgende vragen zijn van belang binnen het onderzoeksprogramma:

- Wat zijn de structuur en logica van hybride sturingsvormen? Welke kenmerken hebben ze? Welke sociale mechanismen liggen eraan ten grondslag? In welke contexten gedijen ze?
- Wat is hun werking?
- Qua effectiviteit: wat is hun vermogen om zowel gezamenlijke actie te genereren in onzekere en complexe tijden en zo de genoemde uitdagingen effectief aan te gaan?
- Qua innovativiteit: hoe reageren deze modellen op technologische, institutionele en sociaal-culturele veranderingen en uitdagingen?
- Qua veerkracht: wat is hun vermogen om te anticiperen op plotselinge veranderingen en crises?

In 2013 is binnen het programma Slimme Sturing reeds een call for Partnership Development gelanceerd. In deze call met een budget van k€ 200 kunnen onderzoekers financiering aanvragen voor activiteiten gericht op het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden met private, publieke en maatschappelijke organisaties. Deze financiering dient te worden gebruikt voor het ontwikkelen van volledige onderzoeksvoorstellen op het terrein van de transitie naar efficiëntere en slimme vormen van organisatie en governance. Eind 2013 zal binnen het programma Slimme Sturing de tweede call voor volledige aanvragen worden gelanceerd met een budget van M€ 2,3. Bij de call voor volledige aanvragen wordt als eis gesteld dat private, publieke en/of maatschappelijke organisaties aan ieder project minimaal 25% van de totale NWO-financiering voor het betreffende project cash dienen bij te dragen.

Bij het programma Slimme Sturing zijn er aanknopingspunten bij de Societal Challenge Inclusive, Innovative and Reflective Societies van Horizon 2020.

• **Duurzame businessmodellen**

Binnen de roadmap Duurzaamheid ontwikkelt NWO een onderzoeksprogramma op het terrein van Duurzame Businessmodellen samen met De Groene Zaak, een ondernemersplatform van op duurzaamheid vooruitstrevende bedrijven, en Het Groene Brein, een netwerk van wetenschappers gericht op duurzaamheid en business, en de Ministeries van Infrastructuur & Milieu en Economische Zaken.

De kern van dit onderzoeksprogramma is de samenwerking tussen bedrijven, overheden, maatschappelijke partners en kennisinstellingen rondom duurzame business-modellen. Duurzaamheid wordt hierbij als maatschappelijk systeem benaderd, waarin alle betrokken partijen in gezamenlijkheid hun rol spelen. Uitgangspunt van het onderzoeksprogramma is dat er kennis wordt ontwikkeld die relevant is voor het (Nederlandse) bedrijfsleven.

Een groeiend aantal ondernemingen integreert duurzaamheid in de kern van hun bedrijfsactiviteiten en gaat op zoek naar nieuwe vormen van samenwerking in de gehele waardeketen. Dit houdt veranderingen in voor bedrijven op het vlak van productontwikkeling, personeelsbeleid, samenwerking in de productketen, research & development, marketing en accounting. Naast deze traditionele business-cases zijn er echter ook duurzame business-modellen in ontwikkeling. Hierbij werken bedrijven vaak intensief samen met andere partijen in de keten, wordt er waarde gecreëerd op sociaal, economisch en ecologisch vlak en kan het idee van eigendom een andere lading krijgen. Niet het hebben van een product, maar het gebruik van een product staat dan centraal.

NWO draagt in totaal M€ 1,5 bij aan het programma Duurzame Businessmodellen. Vanwege het sterk vraaggestuurde karakter wordt er vanuit het bedrijfsleven ook een, nader te bepalen, forse investering gedaan (PPS-variant 3).

Dit programma kent aanknopingspunten bij de Societal Challenge 'Climate Action Resource Efficiency and Raw Materials' van Horizon 2020.

• **Cybersecurity**

Het onderzoeksprogramma over Cybersecurity is een samenwerking tussen de NWO-onderdelen Exacte Wetenschappen, Technologiestichting STW, Maatschappij- en Gedragwetenschappen. Dit programma wordt ontwikkeld binnen de dwarsdoorsnijdende topsector ICT en de roadmap Veiligheid van de Sociale Infrastructuur Agenda.

Mogelijke onderwerpen van onderzoek vanuit het perspectief van de Sociale Infrastructuur Agenda zijn:

- Hoe de bescherming van gegevens over burgers en consumenten in digitaal verkeer adequaat kan worden gewaarborgd;
- Hoe tegelijkertijd de economische en maatschappelijke kansen kunnen worden benut;
- In hoeverre is publiek-private belangenverstrengeling een risico is bij cybersecurity?

Dit bedrag zal niet meetellen in de NWO-bijdrage 2014-2015 van de Sociale Infrastructuur Agenda, maar bij de NWO-bijdrage 2014-2015 van de dwarsdoorsnijdende topsector ICT.

Bij het programma Cybersecurity zijn er aanknopingspunten bij de Societal Challenge Secure Societies van Horizon 2020.

- **Maatschappelijk Verantwoord Innoveren (MVI)**

In de roadmap Maatschappelijk Verantwoord Innoveren (MVI) wordt al in de ontwikkelingsfase van een innovatie onderzocht welke ethische en maatschappelijke aspecten er aan de orde zijn, en welke contexten nodig zijn om de innovatie te doen slagen. Dat zorgt voor een groter maatschappelijk draagvlak en voorkomt dat innovaties onnodig stranden. Bovendien worden door dit onderzoek complexe en kostenverhogende aanpassingen achteraf voorkomen. Zo ontstaan kansen voor betere producten en diensten door sociaal geïnspireerde innovaties.

Het (vervolg)programma MVI-2 adresseert onderwerpen:

1. die voor alle participerende topsectoren relevant zijn (topsector-overschrijdend). Voorbeelden daarvan zijn vertrouwen in moderne technologie, omgang met conflicterende waarden, maatschappelijk verantwoord innoveren en ontwikkelingsvraagstukken. Dit onderzoek zal plaatsvinden mede aan de hand van cases uit de bij MVI-2 betrokken topsectoren. Dat zijn Agri&Food/Tuinbouw & Uitgangsmaterialen, Chemie, Energie, HTSM, LSH en Water.
2. die van belang zijn voor specifieke topsectoren (topsector-specifiek) die aan MVI-2 bijdragen. De agendering gebeurt in samenspraak met de betreffende topsector.

De gebieden GW, MaGW, WOTRO, Technologiestichting STW en ZonMW participeren in dit programma. Gezamenlijk hebben zij een bedrag van M€ 3,2 gereserveerd. Daarbovenop zijn bedragen gereserveerd in de diverse participerende topsectoren.

Het programma Maatschappelijk Verantwoord Innoveren sluit aan op alle Societal Challenges van Horizon 2020.

- **TOP-subsidies**

Net als in 2012-2013 zal ook in de komende periode het instrument TOP-subsidies van het NWO-gebied Maatschappij- en Gedragwetenschappen specifiek ingezet worden voor de topsectordoorsnijdende Sociale Infrastructuur Agenda en de topsectoren Logistiek en Creatieve Industrie. Wetenschappers kunnen samen met private, publieke en/of maatschappelijke partners onderzoeksvoorstellen indienen. Voor de Sociale Infrastructuur Agenda houdt dit in dat onderwerpen die op het gebied van de maatschappij- en gedragwetenschappen liggen én aansluiten bij één van de 6 roadmaps van de Sociale Infrastructuur Agenda zullen worden ingebracht. Het totale budget voor TOP-subsidies is M€ 3 per jaar. In 2012 is één project toegekend voor M€ 0,75; in 2013 zijn 38 intentieverklaringen ingediend op het terrein van de Sociale Infrastructuur Agenda. De uitslag van deze ronde is nog niet bekend. Een realistische inschatting is dat de komende jaren 2 toekenningen per jaar (M€ 1,5) binnen de roadmaps van de Sociale Infrastructuur Agenda zullen vallen (mits er voorstellen van voldoende kwaliteit worden ingediend).

Publiek-private programmering

- **NORFACE-programma Welfare State Futures (Europese cofinanciering)**

Met ingang van oktober 2009 is het NWO-onderdeel Maatschappij- en Gedragswetenschappen coördinator van NORFACE (New Opportunities for Research Funding Agency Cooperation in Europe). In NORFACE-verband werken 16 onderzoekfinanciers op het terrein van de maatschappij- en gedragswetenschappen samen, wat leidt tot kwaliteitsverhoging van onderzoeksaanvragen, schaalvergroting, samenwerking op het terrein van Europese infrastructuur en bonusmiddelen van de Europese Commissie. NORFACE heeft in 2013 het onderzoeksprogramma Welfare State Futures gelanceerd. Het programma sluit nauw aan bij de roadmap Sociale Zekerheid van de Sociale Infrastructuur Agenda en heeft sterke raakvlakken met de Societal Challenge 'Innovative, Inclusive and Reflective Societies' van Horizon 2020. Het heeft als doel om vragen naar het ontwerp van en de ervaringen met de welvaartsstaat in de 21e eeuw te stellen én te beantwoorden. Onderwerpen als vergrijzing, pensioenvoorziening en arbeidsmarkt komen daarbij aan de orde. Dit thema biedt gelegenheid tot onderzoek vanuit diverse perspectieven en disciplines, stimuleert multidisciplinair onderzoek, en geeft veel mogelijkheden voor (landen)vergelijkend onderzoek.

Het totale onderzoeksprogramma heeft een budget van M€ 23 en de bijdrage van NWO aan dit programma is M€ 1,3.

De NORFACE-partners verkennen nu de contouren van een vierde onderzoeksprogramma, gefinancierd vanuit de middelen voor Europese cofinanciering. Bij dit initiatief gaat het om een Europese joint call die door partnerlanden van NORFACE uitgevoerd en gefinancierd wordt. Voor dit nieuwe onderzoeksprogramma heeft NWO een bijdrage van M€ 1,0 gereserveerd.

- **JPI Urban Europe 2^e call**

JPI Urban Europe is een samenwerkingsverband van 15 Europese landen om bestaand onderzoek te bundelen en nieuw onderzoek uit te zetten op het terrein van stedelijke vraagstukken. Dit onderzoeksprogramma stimuleert onderzoek naar de vitaliteit, leefbaarheid en bereikbaarheid van Europese steden. De call bestaat uit 2 onderwerpen. Het eerste onderwerp 'Governance of Urban Complexity' sluit aan bij de roadmap Slimme Sturing van de Sociale Infrastructuur Agenda.

Het doel van de call is om onderzoekers, bedrijfsleven en beleidsmakers samen te laten werken in onderzoeksprojecten om te komen tot vernieuwende en impact-georiënteerde aanpakken. Er wordt gewerkt met een virtual common pot. Het totale budget voor de tweede call is M€ 14. NWO heeft M€ 1,2 beschikbaar gesteld voor deelname in de tweede call, waarvan M€ 0,6 opgenomen in de NWO-bijdrage voor Logistiek en M€ 0,6 in de bijdrage voor de Sociale Infrastructuur Agenda (SIA).

Er wordt in 2014 gewerkt aan de derde call van JPI Urban Europe, het onderwerp hiervan is nog niet bekend. In de derde call zal in ieder geval verdergaande samenwerking tussen onderzoekers, bedrijfsleven en beleidsmakers worden nagestreefd. Concreet betekent dit dat er om verplichte cofinanciering gevraagd zal worden (PPS-variant 2). De NWO-bijdrage voor deze derde call valt onder de Topsector Logistiek.

- **China NFSC Green Economy & Understanding Population Change**

NWO ontwikkelt momenteel een samenwerkingsprogramma met de research councils van China (NSFC), Frankrijk (ANR), Duitsland (DFG) en Groot-Brittannië (ESRC). In zijn totaliteit zal dit onderzoeksprogramma een omvang van meer dan M€ 10 bevatten, waarbij de bijdrage van NWO begroot is op M€ 1,45. Dit programma richt zich op twee thema's: Green Economy & Understanding Population Change.

Het thema Green Economy valt binnen de roadmap Duurzaamheid van de Sociale Infrastructuur Agenda. Het richt zich op de onderstaande onderwerpen:

- Theorievorming rond de 'greenness and dynamics of economies';
 - Meetsystemen en indicatoren voor de ontwikkeling van een groene economie;
 - Ontwikkeling en hervorming van instituties die nodig zijn voor het vergroenen van de economie;
 - De mogelijkheden voor een groene economie in (groot-)stedelijke gebieden;
- de veranderende rol van de consument.

Het thema Understanding Population Change valt binnen de roadmap Sociale Zekerheid van de Sociale Infrastructuur Agenda en richt zich op de volgende onderwerpen:

- Veranderende levensloop;
- Verstedelijking en migratie;

- Arbeidsmarkt, sociale zekerheidsdynamiek en Population Change;
- Methodologie, modellering en voorspelling van Population Change;
- Zorgvoorziening;
- Vergelijkend beleidsleren.

Vanuit het Algemeen Bestuur is M€ 1 beschikbaar voor dit China NFSC programma en MaGW zal M€ 0,45 bijdragen aan dit samenwerkingsprogramma.

• **Onderzoeksfaciliteiten en praktijkgericht onderzoek**

Een deel van de bijdrage kan komen uit investeringen in onderzoeksfaciliteiten waarvan de topsector heeft aangegeven dat deze relevant is c.q. waarbij aanvragen direct voortkomen uit de gezamenlijke programmering in TKI-verband. Daarnaast gaat het om relevante investeringen in praktijkgericht onderzoek aan hogescholen die aansluiten op de gezamenlijke programmering in de topsectoren/TKI's.

Vrij onderzoek gericht op de topsectoren

Een deel van de bijdrage komt uit brede calls voor ongebonden, nieuwsgierigheidsgedreven onderzoek. Belangrijke instrumenten zijn bijvoorbeeld de Vrije Competitie van MaGW en GW, de Vernieuwingsimpuls voor MaGW en GW en de Open Research Area van MaGW. Van deze investeringen wordt na toekenning vastgesteld in hoeverre deze bijdragen aan de innovatiecontracten. NWO zal de inhoudelijke aansluiting van deze projecten bij de topsectoren stimuleren. NWO zal de aandelen en inhoudelijke aansluiting op de strategische agenda's actief monitoren en hierover op reguliere basis contact onderhouden met de topsectoren en TKI's en tevens de resultaten van de projecten actief onder de aandacht van bedrijven brengen, met het oog op snelle doorstroom van kennis en kunde en potentiële nieuwe PPS. In 2012 zijn er 22 projecten die relevant zijn voor de topsectordoorsnijdende Sociale Infrastructuur Agenda toegekend in de open competities zoals *Onderzoekstalent* en de *Vernieuwingsimpuls*.

Tabel: overzicht van voorgestelde activiteiten en investeringen (M€)

Dwarsdoorsnijdend thema Sociale Infrastructuur Agenda (SIA): concrete acties voor 2014-2015					
Activiteit	PPS Variant 1, 2, 3; PPP	Relatie met Innovatie- contract (roadmap)	Raakvlak met andere topsectoren	NWO inzet (M€)	private inves- teringen (verwacht) (M€)
Slimme Sturing	2	Slimme Sturing	alle	2,3	0,6
Maatschappelijk Verantwoord Innoveren II ¹	2	MVI	afhankelijk van specifieke invulling	3,2	pm
Duurzame Businessmodellen	3	Duurzaamheid	Biobased Economy; alle topsectoren	1,5	0,75
Human Capital I	2	Human Capital	alle	1,5	0,4
Human Capital - 21^e -eeuwse vaardigheden ²	2	Human Capital	Creatieve Industrie; alle	--	--

¹ Een gedeelte van de bijdrage aan Maatschappelijk Verantwoord Innoveren II zal meetellen bij de participerende topsectoren.

² Deze bijdrage zal meetellen bij de Topsector Creatieve Industrie.

Cybersecurity ³	2	Veiligheid	ICT	--	--
TOP-subsidies	2	afhankelijk van specifieke invulling	afhankelijk van specifieke invulling	3,0	0,5
JPI Urban Europe 2 ^e call	1	Slimme Sturing	Logistiek; alle	0,6	pm
NORFACE Welfare State Futures	PPP	Sociale Zekerheid	alle	2,3	0,0
China - NSFC Green Economy & Understanding Population Change	PPP	Duurzaamheid en Sociale Zekerheid	Biobased Economy, alle	1,45	0,0
Totaal				15,85	2,25

Contactpersoon / meer informatie

Mw. dr. R.R. van Kessel-Hagesteijn, directeur Maatschappij- en Gedragwetenschappen

E-mail: r.vankessel@nwo.nl

Telefoon: 070 344 09 90.

³ De bijdrage aan Cybersecurity zal meetellen bij ICT.